

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Dominika Polomská

Ako si efektívne osvojiť slovnú zásobu

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Dominika Polomská

Kontakt na autora: Súkromná stredná odborná škola, Pod Kalváriou 36, 080 01 Prešov,
skola@skolamladost.sk

Názov OPS/OSO: Ako si efektívne osvojiť slovnú zásobu

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2014
VII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Alena Čičáková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

slovná zásoba, zoznamovanie, osvojovanie, precvičovanie, zapamätávanie, metódy, techniky, stratégie, motivačné cvičenia, prekladové a výkladové slovníky, vyučovacia hodina, informačno-komunikačné technológie, internet

Anotácia

Slovná zásoba tvorí jednu zo základných a podstatných oblastí pri učení cudzích jazykov. Je potrebné venovať tejto oblasti dostatok času, práce a tvorivosti. Táto OPS obsahuje niekoľko nápadov ako proces vyučovania, ale aj samotného učenia nových slov môžeme zmeniť na zábavné a efektívne nadobúdanie nových vedomostí. Tradičné zapisovanie nových slovíčok je nahradené zaujímavejšou formou. Metódy, techniky a stratégie opisované v tejto práci do značnej miery akceptujú pokrok v modernej dobe, ktorá sa spája s využívaním informačno-komunikačných technológií aj vo vyučovacom procese.

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI	6
2 SLOVNÁ ZÁSoba AKO DÔLEŽITÝ PRVOK VYUČOVACIEHO PROCESU	7
2.1 Proces zoznamovania žiakov s novou slovnou zásobou	7
2.2 Metódy, techniky a stratégie	8
2.3 Prekladové a výkladové slovníky	12
3 VYUČOVACIE HODINY S PRVKAMI OSVOJOVANIA NOVEJ SLOVNEJ ZÁSoby	13
3.1 Vyučovacia hodina I.	13
3.2 Vyučovacia hodina II.	16
4 MOTIVAČNÉ CVIČENIA	21
4.1 Krátke cvičenia počas vyučovania	21
4.2 Mimovyučovacie aktivity	25
4.3 Postrehy a názory žiakov	28
ZÁVER	29
Zoznam bibliografických zdrojov	30
Zoznam príloh	32

ÚVOD

Jedným z mnohých dôvodov strachu žiakov komunikovať v cudzom jazyku je obava, že sa žiak nevyjadrí správne, čoho hlavnou príčinou je aj slabá slovná zásoba. Aj keď niektorí z nich tvrdia, že jediné čo pri učení cudzieho jazyka potrebujú je učenie sa nových slovíčok a neuvedomujú si čo presne učenie nových slov znamená a čo všetko si to vyžaduje. Určitá pravda v ich tvrdení je. Aj komunikácia na základnej úrovni si vyžaduje určitú znalosť slovnej zásoby pre vyjadrovanie sa, pýtanie či chápanie ostatných.

Základom je neučiť sa čím viac komplikovaných (dlhších) slov s cieľom pôsobiť „múdrejšie“. Dôležité je osvojovať si čím viac nových slov tak ako s ich významom, tak aj s ich správnym používaním. Ak používame nová slová v komunikácii bez toho, aby sme sa naučili aj ich vlastnosti, tvoríme zbytočne komplikovanú reč, ktorá je často do značnej miery pre poslucháča nezrozumiteľná.

Používanie správnej metódy pri učení novej slovnej zásoby je pre každého učiteľa cudzieho jazyka veľkou výzvou. Pri výbere tej správnej musí zohľadniť niekoľko faktorov týkajúcich sa daných žiakov, a to vek, záujmy, stupeň jazykovej úrovne a do nemalej miery aj štýl učenia sa daného žiaka. Dá sa povedať, že využívanie tradičnej 3-stĺpcovej formy (anglický výraz – výslovnosť – preklad) nepredstavuje najvhodnejší spôsob osvojovania si novej slovnej zásoby.

Hlavným cieľom tejto OPS je poukázať na dôležitosť inovácií vyučovacích metód a techník počas vyučovania a následne osvojovanie novej slovnej zásoby v predmete anglický jazyk. Stručne charakterizujem osvedčené stratégie pri nadobúdaní nových cudzích slov, opisujem rôzne cvičenia a aktivity ako sa efektívne učiť a osvojovať nové slovíčka. Čitateľ má možnosť oboznámiť sa s reálnymi situáciami počas vyučovacieho procesu.

V prvej kapitole zdôrazňujem dôležitosť včleňovania tematiky slovnej zásoby do procesu vyučovania. Formu učenia sa novej slovnej zásoby iba vo forme domácich úloh nahrádzam aktivitami a cvičeniami na osvojovanie neznámych slov počas hodín anglického jazyka. Uvádzam niekoľko overených techník a metód, ako tieto aktivity efektívne využiť a docieľiť zapamätanie nových slov už na vyučovacej hodine. Existuje niekoľko stratégií ako správne docieľiť, aby žiaci nadobudli nielen samotnú slovnú zásobu, ale aj pocit, že k významu nových slov prišli viac-menej sami. V druhej kapitole sa čitateľ zoznamuje s detailným popisom vyučovacích hodín s hlavnými prvkami osvojovania si novej slovnej zásoby, kde si má možnosť podrobne vyskúšať tento typ vyučovacích hodín. Tretia kapitola je venovaná rôznym druhom motivačných cvičení a hier, ktoré je možno využívať počas vyučovacieho procesu ale aj mimo školy. Ponúkam niekoľko vlastných pracovných listov a internetových odkazov na skvelé motivačné aktivity nielen pre žiakov ale aj učiteľov.

Verím, že nasledujúce kapitoly budú prínosom pre pedagógov stredných škôl ako aj pre ich žiakov. Opísané metódy, stratégie a aktivity týkajúce sa osvojovania si novej slovnej zásoby môžu slúžiť ako inšpirácia pri zefektívňovaní vyučovacích hodín anglického jazyka.

1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Špecifikovanie cieľovej skupiny OPS

Kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ

Podkategória: učiteľ pre úplné stredné vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Škola: stredná odborná škola

Ročník: 1.-4. Ročník

Vyučovací predmet: anglický jazyk

Tematický celok: rôzne

Oblasť: Slovná zásoba

Hlavný cieľ OPS:

Faktom je, že to ako žiaci ovládajú svoje produktívne a receptívne zručnosti, je silno späté s ich úrovňou ovládania slovnej zásoby. Proces oboznamovania sa s cudzím jazykom prevažne začína na základnej škole a následne pokračuje na strednej škole. Hlavným cieľom tejto práce je poukázať na dôležitosť inovovať metódy, techniky a stratégie v oblasti vyučovania novej slovnej zásoby. Dôraz kladiem na prezentovanie nových slovíčok a zoznamovanie žiakov s novými anglickými výrazmi. Zámer detailného popisu vyučovacích hodín s prvkami osvojovania novej slovnej zásoby je upozorniť učiteľov na využívanie online cvičení a testov a na správne využívanie prekladových a výkladových slovníkov. Cieľom motivačných cvičení je dosiahnuť vyššiu aktivitu u žiakov počas vyučovania, ale aj mimo neho.

Čiastkové ciele OPS:

- podporovať rozvíjanie tvorivého myslenia u žiakov
- dokázať efektívne využívať informačno-komunikačné technológie (počítač a interaktívna tabuľa)
- zamerať sa na správne využívanie internetových zdrojov pri výučbe anglického jazyka
- rozvíjať inovatívne metódy, technika a stratégie vo výučbe cudzích jazykov
- podporovať tímovú spoluprácu u žiakov
- rozvíjať medzipredmetové vzťahy

2 SLOVNÁ ZÁSoba AKO DÔLEŽITÝ PRVOK VYUČOVACIEHO PROCESU

Táto OPS slúži ako podnet k rozvíjaniu vyučovacích metód a stratégií týkajúcich sa oblasti osvojovania si novej slovnej zásoby. Učenie cudzích jazykov zahŕňa niekoľko základných krokov, ktoré sa postupne rozvíjajú až nadobudnú určitú ucelenú formu učenia sa. Každý pedagóg dbá pri výučbe cudzích jazykov na zdokonaľovanie všetkých štyroch jazykových zručností. Čítanie, písanie, rozprávanie a počúvanie sa rozvíjajú postupne. Prechádzanie od receptívnych (počúvanie a čítanie) k produktívnym zručnostiam (rozprávanie a písanie) je plynulý proces, ktorý si vyžaduje dostatočnú pozornosť venovanú slovnej zásobe a gramatike. Hoci mnohí učitelia a študenti zastávajú názor uprednostňovania gramatiky pred slovnou zásobou počas vyučovania kvôli časovému obmedzeniu, neuvedomujú si podstatu zapamätania si nových slov v cudzej reči. Vysvetľovanie gramatických tvarov a časov je rovnako dôležité ako venovanie času vysvetľovaním novej slovnej zásoby. Efektívnejší spôsob osvojovania si nových slovíčok má nahradiť zastaralú a nefunkčnú metódu učenia nových slovíčok výlučne formou domácich úloh. Nie všetci žiaci sú zvyknutí na svedomitú plnenie domácich úloh. Najčastejšie overenie znalosti žiakov učiteľom býva formou písomky či testu. Ak sa žiak memorovaním slovíčok doma nepripravil na nasledujúcu vyučovaciu hodinu a učiteľ ho skúša písomnou či ústnou formou, zväčša dostane nedostatočnú.

Mojim cieľom nie je beznádejné čakanie na zmenu prístupu žiakov k ich domácim úlohám, ale čo najefektívnejšie osvojenie prvkov cudzieho jazyka a následné vlastné tvorenie v cudzej reči. Týmto chcem poukázať na rôzne metódy a stratégie vyučovania a učenia sa novej slovnej zásoby v anglickom jazyku za pomoci vlastnej tvorivosti a informačno-komunikačných technológií. Vzťah učiteľ- žiak si vyžaduje obojstranné nároky, požadované ciele a aj spoluprácu. Tak ako chceme my učitelia od žiakov zodpovedný prístup k vzdelávaniu, tak aj od nás naši žiaci čakajú zodpovedný prístup k svojej práci. Často si to vyžaduje veľa námahy, práce, trpezlivosti ale hlavne chuti rozvíjať sa, a tým aj motivovať svojich žiakov k väčšej usilovnosti.

2.1 Proces zoznamovania žiakov s novou slovnou zásobou

Učitelia učia svojich žiakov slovnú zásobu viacerými spôsobmi. Zväčša ide o vypísanie neznámych slov z textu a následné preloženie do slovenčiny. Nekladie sa veľký dôraz na to najpodstatnejšie, a to ako predstavíme nové slovo našim žiakom. Ak si dá učiteľ veľkú námahu s vypísaním dlhého zoznamu nových slov a predostrie to žiakom ako zadanie na vyučovaciu hodinu alebo ako domácu úlohu, nie vždy to prinesie želaný efekt. Základom vysvetľovania novej slovnej zásoby je snažiť sa o to, aby žiaci sami rozmýšľali a prišli k významu nového slova svojpomocne. Učiteľ tu vystupuje ako pomocník, ktorý žiakov usmerňuje, napomáha a koriguje. Jeho úlohou nie je slovo preložiť do rodnej reči bez toho, aby sa o zoznámenie s významom nového slova nepokúsili žiaci sami. Cieľom je viesť žiakov k samostatnému mysleniu v cudzom jazyku. Tento proces je veľmi ťažký, ale dá sa zvládnuť, ak každá hodina anglického jazyka prebieha výlučne v anglickom jazyku, aj keď učiteľ pracuje s triedou začiatocníkov. Nasledujúce body sú určitou náhradou za jednoduché prekladanie nových slov do rodnej reči, nudné vypisovanie všetkých neznámych slov z daného textu či už spomínanú 3-stĺpcovú formu zapisovania cudzích slov. Vzhľadom k časovej náročnosti prípravy na každú vyučovaciu hodinu, využívanie určitých učebných materiálov považujem za veľkú pomoc pri zefektívňovaní

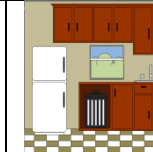

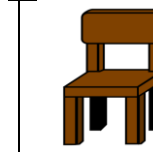
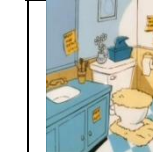

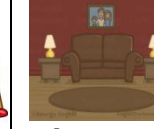

mojej pedagogickej praxe. Čitateľovi ponúkam overené internetové odkazy, ktoré sama používam na vyučovacích hodinách anglického jazyka.

2.2 Metódy, techniky a stratégie

1) OBRÁZKY- technika používania rôznych obrázkov a ilustrácií pomáha učiteľovi pracovať čisto v cudzom jazyku aj so žiakmi, ktorí disponujú iba základnou jazykovou úrovňou. Učiteľ má mnoho možností vytvárania vlastných obrázkov alebo využívania internetu, ktorý je ilustráciami presýtený. Žiaci dokážu rozpoznať význam slova identifikovaním ľudí, predmetov alebo aktivity prezentovanej na obrázku. Veľmi vhodné pre žiakov s vizuálnym štýlom učenia.

- *Kartičky* (flash cards) sú nenáročné na výrobu. Ich vyhľadanie na webových stránkach nie je ani časovo náročné. Táto aktivita je vhodná pre študentov základných a stredných škôl. Záleží od náročnosti vybraných slov. V tabuľke 1 ponúkam krátku ukážku jednoduchých kartičiek s témou Bývanie (Housing). Po jednoduchom zaregistrovaní na internetovej stránke www.busyteacher.org, máte možnosť dostať sa k rôznym výučbovým materiálom. Väčšina z nich je vo formáte pdf.

Tabuľka 1 FLASH CARDS

 house	 bedroom	 bed	 kitchen	 table	 chair	 bathroom
 bath	 garden	 tree	 swing	 living room	 sofa	 bookcase
 armchair	 cupboard	 lamp	 on	 in	 Under	

Prameň: <http://busyteacher.org/17444-parts-of-the-house-flashcards.html>

Internetová stránka www.eslflashcards.com ponúka veľké množstvo voľne dostupných materiálov vo forme flash cards. K dispozícii sú rôzne veľkosti kartičiek.

- *Náučné stolové hry* (board games) sú skvelým pomocníkom na precvičovanie už osvojenej slovnej zásoby. Najčastejšie ide o odpovedanie na otázky alebo zvládnutie danej aktivity. Žiaci sa pomocou svojej figúrky musia dostať do cieľa. Hodením kocky sa posúvajú po políčkach. Táto aktivita je vhodná ako skupinová práca. Skvelá hra na tému oblečenie (Clothing) obsahuje otázky týkajúce sa oblečenia. Žiaci využívajú osvojenú slovnú zásobu a používajú

gramatické časy ako prítomný čas prítomný, jednoduchý a minulý čas jednoduchý - <http://busyteacher.org/18959-clothing-board-game.html>.

- *Plagáty* (posters) sú vhodným učebným materiálom pre skupinovú prácu. Sú veľmi podobné kartičkám (flash cards) a sú jednoduché na vlastné vyrobenie. Zo skúseností viem, že samotní žiaci prejavujú veľký záujem o výrobu takýchto plagátov.

Obrázok 1 Poster - adjectives

Prameň: <http://busyteacher.org/4279-adjectives-to-describe-character-and-personality.html>

- 2) **PREDMETY**- využívanie konkrétnych predmetov na zoznámenie žiakov s novými slovami nie je limitované iba na predškolské zariadenia a ZŠ. Som učiteľkou anglického jazyka na Súkromnej strednej odbornej škole s učebnými a študijnými odbormi ako hotelová akadémia a spoločné stravovanie. Je úplnou samozrejmosťou, že žiaci tejto školy majú ovládať slovnú zásobu týkajúcu sa ich študijného odboru. Vyučovacie hodiny, kde pomocou konkrétnych predmetov z odborného výcviku žiaci jasne a zrozumiteľne chápu významy cudzích slov a s ľahkosťou si ich zapamätajú. K dispozícii sú aj odborné učebne, ktoré odborní pedagógovia radi prenechajú aj na výučbu cudzích jazykov. Každá odborná škola disponuje svojimi vlastnými predmetmi a náradím, ktoré sú príznačné pre ich školu.

Slovná zásoba týkajúca sa všeobecných (nie odborných) tém prezentovaná touto metódou je pre žiakov efektívnejšia a príjemnejšia. S veľkou obľubou žiaci opisujú fotky, či už vlastné alebo cudzie. Vhodné predmety na prezentovanie novej slovné zásoby v cudzom jazyku: príbory, jedálenské súpravy, poháre a iné reštauračné doplnky, šaty, hračky, fotky, dekorácie na určité oslavy a sviatky, zelenina, ovocie a iné.

- 3) **AUTENTICKÉ SITUÁCIE**- simulácie alebo hranie rolí nie je žiadna novinka vo výučbe cudzích jazykov. Najčastejšie využívaná v maturitných ročníkoch vzhľadom k tomu, že je jednou z troch častí maturitnej ústnej skúšky. Pravda je, že pri tejto metóde prezentovania nových slov a zároveň ich precvičovania na vyučovacej hodine si vyžaduje u žiakov aspoň základnú jazykovú úroveň. Vyučujúci pripraví autentickú situáciu s rôznou tematikou, kde žiaci nadobúdajú nielen nové vedomosti, ale aj zážitok z hodiny. Mnohí z nich môžu preukázať svoje odborné zručnosti a schopnosti.

Oblíbenou témou je *Čaj o piatej* (5 o'clock tea), kde sa žiaci naučia výrazy stolovania, osvoja si určité frázy, otázky a často využívajú svoju improvizáciu a talent upútať na seba pozornosť. Vyučujúci žiakom predstaví tému, píše situáciu a dianie a názorne predvedie ukážku. Potom jeho úloha spočíva v pozornom sledovaní a usmerňovaní žiakov. Cieľom tejto metódy osvojovania novej slovnej zásoby je „naživo“ ju zažiť a zároveň hneď aj precvičiť v konverzácii. Vhodné témy: obed v reštaurácii, obed doma, cudzinec sa pýta na cestu, počasie, rodinná hádka, stretnutie s priateľmi, nákup oblečenia, Veľká noc a jej zvyky, pracovný pohovor a iné.

- 4) **NAHRADZOVANIE**- skvelá metóda na zoznamovanie sa s novými prídavnými menami a slovesami. Princíp spočíva v nahradení určitého slova jeho synonymom alebo antonymom. Učiteľ podá žiakom jednoduché alebo zložené vety tak, aby v nich použil nový výraz, ale aj synonymum alebo antonymum. Dôležité je, aby učiteľ vyberal také synonymá alebo antonymá, prostredníctvom ktorých žiak zistí význam nového slova.

Príklad: synonymum- It is time to forget the past and *look ahead*. If you *think of the future*, everything will be OK.

antonymum- Could you *put on* the light please? It is *switched off* and I can't see anything.

Táto metóda si vyžaduje zodpovednú prípravu a je často časovo náročná. Je potrebné dbať na to, aby k novým výrazom boli priradené také synonymá alebo antonymá aké sa v spojitosti s nimi naozaj využívajú. Internetová stránka www.thesaurus.com je skvelým pomocníkom nielen pri tejto metóde osvojovania si novej slovnej zásoby. Obsahuje množstvo slov, ktorým priradí ich synonymá alebo antonymá podľa frekvencie používania, dĺžky slova alebo jeho tvaru. Určí slovný druh a podľa toho najfrekvencovanejšie príbuzné slová. Jednoduchým „klikom“ môžete prejsť na príbuzné slovo či už s podobným alebo opačným významom a zistiť si informácie aj o ňom. Tento slovník vám zaručene pomôže pri vytváraní úloh s tematikou nahradzovania slov. Ak potrebujete vedieť aj definíciu daného výrazu, prejdete na „see definition“ hneď vedľa hlavného slova.

Obrázok 2 Synonymá a antonymá
 Prameň: <http://thesaurus.com/browse/pick%20up>

V prílohe 1 ponúkam vlastný návrh zoznamovania sa s novým slovom.

- 5) ZNÁZORŇOVANIE- najčastejší spôsob prezentovania nových výrazov v cudzom jazyku predstavuje vysokú aktivitu vyučujúceho v používaní svojho tela, mimiky, póz, intenzity hlasu atď. Táto metóda si vyžaduje učiteľovu zručnosť, obratnosť a v nemalej miere aj fantáziu. Hodina často nadobudne charakter „šarády“, avšak podstatný je výsledok. Úloha učiteľa je znázorniť nový výraz žiakom tak, aby sami svojím rozmyšľaním a pozorovacími schopnosťami prispeli k pochopeniu významu cudzieho slova. Ak učiteľ túto metódu premodeluje do formy skupinovej aktivity, kde nové výrazy znázorňuje nielen učiteľ ale aj jeho žiaci, zvyšuje tým aktivitu žiakov počas vyučovacieho procesu.

Každý učiteľ má možnosť vybrať si tú metódu prezentovania novej slovnej zásoby, ktorú považuje za najefektívnejšiu pre žiakov. Vzhľadom k tomu, že média a informačno-komunikačné technológie nám ponúkajú široké možnosti využitia, bolo by viac než zbytočné byť aj naďalej zástancom metódy priameho prekladania nových slov učiteľom, memorovaním či tzv.drilovaním. Tento prístup nevyhovuje väčšine žiakov a ich výsledky sú nedostačujúce. Tlmí sa tak kreativita žiakov aj ich učiteľa. Dúfam, že metódy spomenuté v tejto kapitole budú aspoň malou inšpiráciou pre učiteľov anglického jazyka a ich žiakov.

Dôležitým faktorom pri učení cudzích slov je, kde a ako zapisovať nové slovíčka. Každý učiteľ mi dá za pravdu, že nie všetci žiaci sú natoľko zodpovední, aby si všetky slovíčka zapisovali do zošitov tzv.“slovníčkov“, ktoré sú na to predurčené. Bud' je to z dôvodu straty, ľahkovážnosti alebo lenivosti študentov. Aj keď sa učiteľ bude akokoľvek snažiť zaujať svojich žiakov, záleží len od nich, ako budú oni sami pristupovať k štúdiu cudzích jazykov. Ako už bolo v tejto kapitole spomínané, forma 3-stĺpcového zapisovania slovnej zásoby do značnej miery obmedzuje značnú časť žiakov. Je niekoľko možností ako nové slovíčka zapisovať. Veľmi efektívnym spôsobom, hlavne pri prídavných menách, je priradovanie k novému slovu aj výraz s opačným významom. Žiak má tak možnosť pri učení nových slov zapamätať si aj ďalšie slová.

Napr.: careful-careless

Učiteľ a žiaci si môžu pomôcť internetovou stránkou www.thesaurus.com.

Ďalšou možnosťou je zapisovanie k novému slovu skupinu slov, ktoré buď z neho vychádzajú alebo sú samotným základom toho slova. Táto technika je síce pre učiteľa časovo náročnejšia, ale o to viac efektívnejšia pre samotných žiakov.

Napr.: lonely- adj

loneliness- noun

unlonely- adj

Presné určenie a zaradenie ponúka internetová stránka www.dictionary.reference.com. Skvelým pomocníkom pri zoznamovaní sa s novými slovíčkami v texte je vlastný návrh zapisovania si slovíčok. Vid' príloha 2.

2.3 Prekladové a výkladové slovníky

Používať alebo nepoužívať slovníky na vyučovacích hodinách? Rozhodne áno. Podstatné je vedieť, ako ich správne a efektívne začleniť do vyučovania. Slovník je jedným z dôležitých prvkov pri učení cudzích jazykov. Je niekoľko dôvodov, prečo používať slovníky počas vyučovania cudzích jazykov. Sú však situácie, kedy prekladové slovníky musia byť nahradené výkladovými slovníkmi.

Dôvody používania výkladového slovníka:

- zafixovanie správneho tvaru slova
- význam slova je vysvetlený v cudzom jazyku
- uvedený slovný druh
- použitie slova vo vetách
- synonymá/antonymá
- množné číslo podstatného mena
- pravidelné/nepravidelné slovesá
- slovné spojenia
- idiomy
- výslovnosť (aj keď väčšina žiakov stredných škôl nemajú vedomosti ako čítať znaky pre výslovnosť anglických slov)

Je na učiteľovi, ktorý slovník odporučí svojim žiakom. Výhodou využívania internetu na vyučovacích hodinách je aj možnosť využitia online slovníkov. Učiteľ by mal žiakom vysvetliť, ako sa slovník správne využíva, a ktoré informácie si je podstatné všímať. Prekladové slovníky sú vhodné na určité aktivity a cvičenia z mnohých dôvodov. Jedným z nich, je rozvíjanie ich tvorivosti, ktorá napomáha zdokonaľovať ich jazykové zručnosti. Žiaci si zvyknú na samostatné vyhľadávanie neznámych slov. (napr. doma)

1)aktivita- cieľ: nielen osvojenie nového slova, ale aj schopnosť rýchlo reagovať a selektovať dôležité informácie od tých menej podstatných.

úloha: po náhodnom výbere strany zo slovníka, učiteľ podá žiakom niekoľko základných indícií ako začiatkové a posledné písmeno slova, slovný druh a iné. Žiaci pracujú v dvojiciach. Po zistení o ktoré slovo ide, vlastnými slovami sa ho v cudzom jazyku snažia vysvetliť.

2)aktivita- cieľ: nadobudnutie nových termínov v cudzom jazyku, rozvíjanie spolupráce so spolužiakmi, súťaživosťou podnietiť vyššiu aktivitu žiakov.

úloha: Učiteľ zadá žiakom podmienky vyhľadávania slova, napr.: počet písmen, slovný druh a iné. Žiaci majú nájsť 5 slov podľa zadania a vytvoriť z nich vetu. Vo vete je možné robiť úpravy slov skrz gramatických pravidiel. Používanie slovníkov na vyučovacej hodine má svoje dôvody, ale pasívne vyhľadávanie prekladu do slovenčiny medzi ne určite nepatrí.

3 VYUČOVACIE HODINY S PRVKAMI OSVOJOVANIA NOVEJ SLOVNEJ ZÁSObY

Hlavným cieľom tejto OPS je poukázať na rôznorodosť metód, techník a cvičení pri vyučovaní novej slovnej zásoby v cudzom jazyku. Učiteľ je ten, kto rozhodne ako a kedy zahrnie preberanie slovíčok do vyučovacieho procesu. Všetko sa deje v spolupráci so žiakmi, ich vedomosťami a schopnosťami, štýlmi učenia a v neposlednom rade aj s výberom tej správnej témy. Naša škola je orientovaná na vzdelávanie žiakov v oblasti spoločného stravovania a manažmentu v regionálnom cestovnom ruchu. Každoročne vybraní žiaci absolvujú päťmesačný pobyt v zahraničí, kde sa od nich očakáva znalosť slovnej zásoby v ich odbore. Preto je nevyhnutné zakomponovať odbornú terminológiu študijného odboru danej školy do bežného vyučovacieho procesu.

Táto kapitola slúži ako dôkaz toho, že vyučovacia hodina, ktorej cieľom je obohatiť sa o novú slovnú zásobu, nemusí byť iba procesom zapisovania slovíčok do zošita. Detailný opis vyučovacích hodín je vypracovaný podľa Freemana (Larsen- Freeman, D.1986). Opisovaný výchovno- vzdelávací proces sa konal na Súkromnej strednej odbornej škole Pod Kalváriou 36. Aktívne zúčastnení žiaci na opisovaných hodinách, sú žiakmi 1. C triedy (študijný odbor: Kuchár) a 3.B triedy (študijný odbor: Hotelová akadémia). Na vyučovacích hodinách aktívne využívame IKT miestnosť pre cudzie jazyky, ktorá je vybavená 15 počítačmi s príslušenstvom pre žiakov a učiteľským počítačom. Škola disponuje niekoľkými interaktívnymi tabuľami a dataprojektormi. Naším cieľom nie je úplne zanevrieť na tradičný spôsob vyučovania cudzích jazykov, ale vyučovací proces zefektívniť. Možnosti využívania modernej technológie na vyučovaní predstavuje niekoľko výhod. Ak tento spôsob vyučovania prebieha za vhodných podmienok a v správnej miere, zvyšuje sa tým produktivita a motivácia žiakov, ich vzťah k učeniu a samotným učiteľom, zlepšuje sa ich správanie a prospech. Vyučovanie za pomoci počítačov, internetu, interaktívnej tabule či dataprojektora si vyžaduje určitú prípravu. Odstupom času je tento proces chápaný ako úplná samozrejmosť. Našou úlohou nie je vyučovanie komplikovať, ale zjednodušovať a zároveň zefektívňovať.

3.1 Vyučovacia hodina I.

Príprava hodiny

Vyučujúci: Mgr. Dominika Polomská

Škola: Stredná súkromná odborná škola, Pod Kalváriou 36, 080 01 Prešov

Trieda: 3. A

Predmet: anglický jazyk

Téma: Hra s predponami- vytváranie nových slov za pomoci predpôn s podstatnými menami, prídavnými menami a slovesami.

Cieľ vyučovacej hodiny:

Kognitívne:

- pomenovať nové slová z textu a následne ho úplne pochopiť
- pretvoriť slová do novej podoby s inými významom
- aplikovať nové slová do vlastných viet

Afektívne: - získať pocit vlastného tvorenia slov v cudzom jazyku.

Psychomotorické: - otvoriť sa možnostiam využívania modernej technológie.

Kompetencie:

- osvojiť si vedomosti spájania slov s ich predponami

- vhodnými cvičeniami sa aktívne zapojiť so spolupráce
- obsluhovať interaktívne zariadenie
- úspešne produkovať vlastné myšlienky a názory v cudzej reči

Typ vyučovacej hodiny: kombinovaná hodina

Organizačná forma: frontálna, individuálna, skupinová

Vyučovacie metódy: motivačná metóda, názorno-demonštračná metóda, diskusia, fixačná metóda

Medzipredmetové vzťahy: informatika

Učebné pomôcky: zošit, interaktívna tabuľa, dataprojektor, počítač

internet:

http://teacher.scholastic.com/reading/bestpractices/vocabulary/pdf/bill_klepper.pdf
(pracovné listy)

Vyučovaciu hodinu začíname vždy pozdravom a vetami ako napríklad:

- How are you?
- What`s the day today?
- Is this lesson the last one today?
- Who is missing?

a iné

Žiaci 3. A triedy sú zvyknutí na bežnú základnú komunikáciu, ktorou otvárame každú vyučovaciu hodinu anglického jazyka. Navodzujeme príjemnú atmosféru bez zbytočného strachu a obáv z rozprávania v anglickom jazyku. Na hodinách anglického jazyka sa snažíme používať iba anglický jazyk. Ak sa študenti začnú rozprávať v slovenskom jazyku, sú ihneď upozorňovaní na vyjadrovanie sa výlučne v cudzej reči. Na tabuľu napíšem vety:

A) It is a typical working day.

B) Atypical behaviour is not expected behaviour.

Podčiarknem slová *typical* a *atypical*. Po ich prečítaní sa žiakov opýtam, či vedia vysvetliť svojimi vlastnými slovami tieto slová alebo celé vety. Slovo *behaviour* majú žiaci osvojené z predchádzajúcej hodiny s témou Ľudské vzťahy. Dvaja žiaci využívajú na vysvetlenie viet slová ako *normal*, *usual* a ich záporné tvary. Pre žiakov nie je náročné pochopiť význam týchto slov a vedia usúdiť rozdiely medzi nimi. Slovo *atypical* rozdelím na dve časti a označím ich *a- prefix* a *typical- root word*. Žiaci chápu, že ide o predponu a základ slova. Predstavím im tému dnešnej hodiny, a to priradovanie správnych predpôn k slovám. Vyzvem žiakov, aby si spomenuli na iné slovo, ktorého zápor tvoríme pomocou predpony. Žiaci poznajú slová ako *friendly/unfriendly*, *kind/unkind*, *normal/abnormal*, *like/dislike*...

Žiakom rozdám pracovné listy a pomocou počítača a internetu nastaví pracovné listy cez interaktívnu tabuľu. Vzhľadom k tomu, že niektorí žiaci majú značný problém s čítaním z tabule, je vhodné, ak majú k dispozícii pracovné listy aspoň vo dvojiciach. Spoločne začnú čítať krátky text. Žiaci sa pri čítaní nahlas striedajú. Je nutné opravovať výslovnosť pri niektorých slovách. Vtipný text je o bohatom mužovi, ktorý chce zarobiť veľa peňazí na predponách. Krátky text jasne formuluje myšlienku tvorenia opačných významov daných slov pomocou predpony. (NOT prefixes- prefixes that mean no or not) Žiaci chápu, že predpony vyjadrujúce zápor v angličtine tvoria celkom širokú skupinu a využívajú sa s rôznymi slovami.

Prvé cvičenie obsahuje 9 slov a 9 predpôn. Úlohou žiakov je pridelit' k slovu správnu predponu. Päť slov je obsiahnutých v texte. Pomocou interaktívnej tabule žiakom priblížim žiakom tieto slová. Žiaci pracujú vo dvojiciach. Slovo *literate* žiaci nepoznajú. Je niekoľko možností, akým spôsobom žiakom slovo priblížiť. Najčastejšie je to vysvetlením slova v cudzom jazyku a následnom použití vo vete. Aby sa žiaci vedeli zorientovať aj v hľadanií cudzích slov v slovníku, je vhodné im to priblížiť. K dispozícii máme internetovú stránku <http://dictionary.reference.com/>. Vyhľadáním slova *literate*, sa dopracujeme k jeho jednoduchému vysvetleniu. Určite sa už každému učiteľovi cudzieho jazyka stalo, že ho jeho žiaci prekvapili nejakým cudzím výrazom. Ani učiteľ nie je vševediaci, preto ja vždy použijem takúto metódu vyhľadávania a spolu so žiakmi sa dopracujeme k významu daného slova. Pospájaním slov s ich predponami žiaci vytvorili záporné tvary slov. Využívali pomôcky v zátvorke. Až doteraz sme si slová neprekladali do slovenčiny. Keď už vyučujúci vie, že žiaci chápu nové výrazy, uistí sa prekladom do slovenčiny. Použije tieto vety:

- „Can you translate this word in Slovak?“
- „What does this word mean in Slovak language?“
- „Say the Slovak meaning of this word.“
- „Put this word in the Slovak language“
- „How to say it in Slovak?“

Týmito otázkami sa uistíme, či bolo slovo pochopené správne. Žiaci pracujú s pracovnými listami a zapisujú si nové slová do zošita nasledovným spôsobom:

+noble - having high moral qualities (ušľachtilý)

-ignoble – having low qualities, not respectable (hanebný)

V druhom cvičení sa nachádza ďalších päť slov, ktoré je potrebné spojiť s ich predponami. Žiaci stále pracujú vo dvojiciach a za pomoci učiteľa využívajú výkladový online slovník. Pridelit' správnu predponu k slovu pre nich nepredstavuje žiaden problém.

Nasledujúca úloha pre žiakov je vo dvojiciach vytvoriť vlastné vety na všetky nové slová z dnešnej hodiny. To ako sú dvojice vytvorené nie je náhoda alebo vlastný výber žiakov. Je nevyhnutné, aby učiteľ poznal svojich žiakov a aby poznal aj ich vedomosti a schopnosti pracovať v skupine. Stále vytváram dvojice alebo skupiny žiakov tak, aby sa nevyskytli „slabšie“ či „silnejšie“ dvojice. Hoci je to často náročné, rozloženie síl a vedomostí je zárukou aktivity a motivácie žiakov do práce.

Je možné, že nie všetci žiaci stihnú predstaviť všetky svoje vety ostatným žiakom. Stále však dbám na to, aby som dvojice žiakov nielen pozorovala, ale aj naviedla správnym smerom, ak je to potrebné. Chyby vo vetách spolu opravíme a prediskutujeme. Učiteľ si musí byť istý, že žiaci správne pochopili nový výraz v cudzej reči. Po skontrolovaní novovytvorených viet je žiakom vysvetlená domáca úloha. Na záver hodiny sú žiakom kladené otázky typu:

- Are you tired?
- What did you learn today?
- How do you feel?
- What is your next lesson?

Je dôležitú hodinu ukončovať krátkou spontánnou komunikáciou v cudzom jazyku. Je to pre žiakov znak, že hodina pomaly končí.

*Tipy na domácu úlohu:

1. Žiaci s obľubou vytvárajú prezentácie v powerpointe. Práve preto využívam tento spôsob aj na plnenie domácich úloh. Úlohou žiakov je vytvoriť krátku prezentáciu, kde nové slová predstavia za pomoci viet a obrázkov. Niektoré prezentácie sú potom odprezentované na nasledujúcej vyučovacej hodine. Moji žiaci majú svoje zložky s menami, kde si archívujem všetky ich prezentácie. Je to určitá forma aktivity, ktorú zahŕňam do výslednej známky z anglického jazyka.
2. Žiaci majú za pomoci výkladového slovníka nájsť ďalších 7 slovíčok a priradiť k nim predponu vyjadrujúcu záporný význam slova. K slovám vytvoria vlastné vety.
3. Ak je trieda/skupina žiakov na vyššej úrovni, je možné žiakom prideliť nových 7-10 slov. Priradia k nim prepony a následne vytvoria krátky príbeh s použitím týchto slov.

Skúsenosti a odporúčania:

Žiaci radi pracujú vo dvojiciach. Môžu si navzájom pomáhať a dopĺňať jeden druhého. Podstatné je, aby učiteľ zodpovedne prehodnotil rozdelenie žiakov. Niektorým žiakom vyhovuje mať pracovné listy priamo pred sebou v lavici. Sú však žiaci, ktorí preferujú tabuľu. Práve preto, musí byť učiteľ pripravený na obe alternatívy. Ponúkam také tipy domácich úloh, ktoré som sama žiakom zadávala. Učiteľ sa nimi môže inšpirovať, alebo doplniť svoju vlastnú predstavu.

3.2 Vyučovacia hodina II.

Príprava hodiny

Vyučujúci: Mgr. Dominika Polomská

Škola: Stredná súkromná odborná škola, Pod Kalváriou 36, 080 01 Prešov

Trieda: 1. C (skupina 15 žiakov)

Predmet: anglický jazyk

Téma: Učíme sa odborné výrazy- hovädzie mäso

Cieľ vyučovacej hodiny:

Kognitívne:

- spoznať odborné výrazmi v anglickom jazyku
- precvičovať nové slová v cvičeniach
- aplikovať nové slová do vlastných viet

Afektívne: - pochopiť dôležitosť znalosti slovnej zásoby vo svojom študijnom odbore

Psychomotorické: - otvoriť sa možnostiam využívania modernej technológie.

Kompetencie:

- osvojiť si novú slovnú zásobu týkajúcu sa študijného odboru kuchár
- aktívne precvičovať nový výrazy v cudzej reči
- obsluhovať počítač
- sústrediť sa na samostatnú prácu
- vnímať správnu výslovnosť nových slov

Typ vyučovacej hodiny: kombinovaná hodina

Organizačná forma: frontálna, individuálna, skupinová

Vyučovacie metódy: motivačná metóda, názorno-demonštračná metóda, diskusia, fixačná metóda

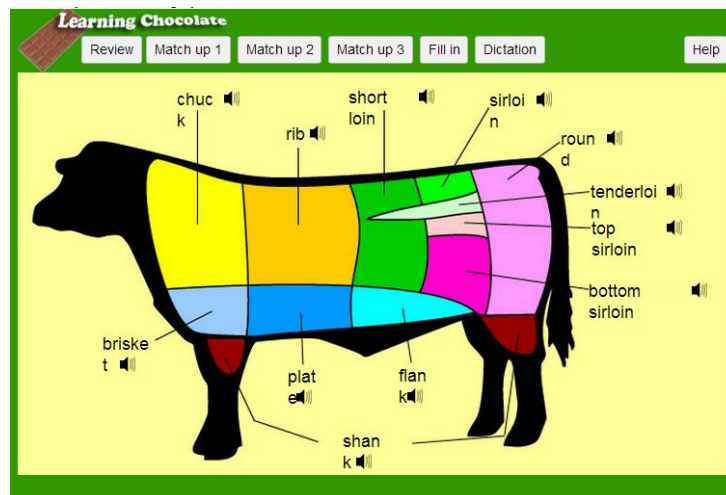
Medzipredmetové vzťahy: informatika, technológia prípravy pokrmov

Učebné pomôcky: zošit, počítač s príslušenstvom

internet: <http://www.learningchocolate.com/content/beef>

Úvod hodiny venujeme pozdravom, jednoduchým frázam a vetám opisujúcim daný deň. Žiaci tejto triedy sú na základnej jazykovej úrovni. Tak ako vo všetkých triedach, či skupinách sa nájdu žiaci, ktorí si cudzí jazyk osvojujú rýchlejšie a naopak sú tam aj žiaci, ktorí potrebujú viac času, práce a trpezlivosti na dosiahnutie úspešných výsledkov. Žiaci sú oboznámení s témou dnešnej hodiny. V rámci hodín s hlavnou tematikou slovej zásoby som zaviedla hodiny výlučne na preberanie odborných výrazov týkajúcich sa študijného odboru v anglickom jazyku. Žiaci v študijnom odbore kuchár absolvujú niekoľko odborných predmetov, kde preberajú učivo týkajúce sa prípravy pokrmov. Každá odborná škola má svoju oblasť štúdia, ktorej by sa na vyučovaní cudzích jazykov mali zaoberať. Využívam IKT miestnosť na vyučovanie cudzích jazykov, aby si žiaci svoje učenie a obohacovanie novými poznatkami zefektívni a spríjemnili. V miestnosti je 15 počítačov pre žiakov s príslušenstvom (slúchadlá s mikrofónom) a počítač pre učiteľa. Žiaci sú zvyknutí používať počítače počas vyučovacích hodín.

Téma *Hovädzie mäso* je z odborného hľadiska žiakom známa. Všetkým žiakom pošlem na ich počítače internetovú stránku <http://www.learningchocolate.com/content/beef>. Stránka obsahuje niekoľko oblastí slovej zásoby v rôznych jazykových úrovniach. Prvá úloha, kedy sa žiaci zoznamujú s novou slovnou zásobou, obsahuje veľký obrázok s popismi a ikonkami na vypočutie výslovnosti.

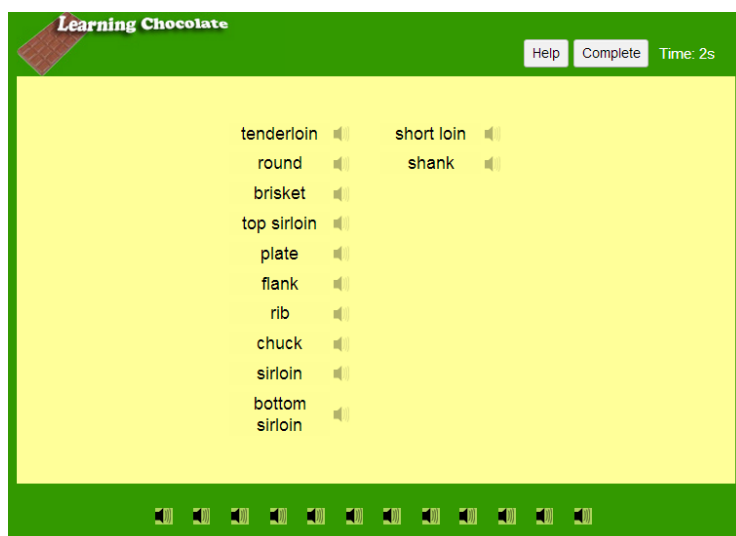

Obrázok 3

Prameň: <http://www.learningchocolate.com/content/beef>

Žiaci sa zoznamujú so slovíčkami pomocou obrázkov. Spoločne si všetky slová preložíme. Na hodine sa snažíme komunikovať v anglickom jazyku, aj keď je to skupina začiatočníkov. Používam jednoduché pokyny a vety, ktoré si osvojili počas vyučovacích hodín a postupne pridávam frázy. Odborné výrazy si však zvykneme preložiť práve kvôli tomu, aby sme predišli možným nedorozumeniam a nesprávnemu pochopeniu daného slova. Každý žiak má k dispozícii svoje slúchadlá, aby sa navzájom nerušili.

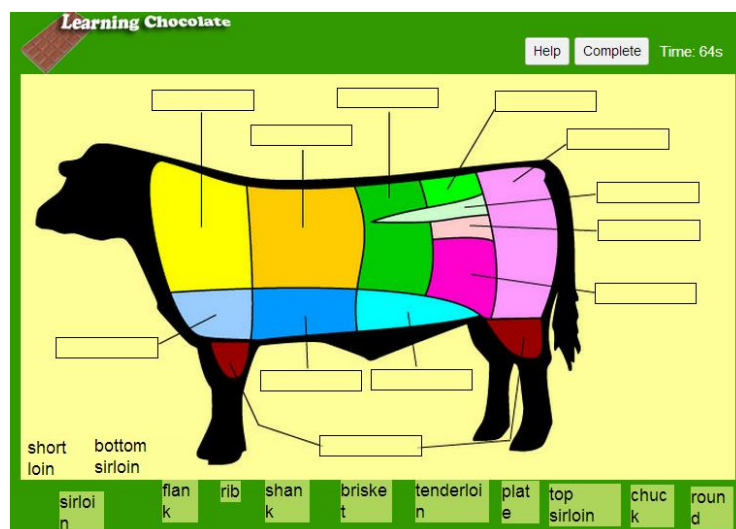
V druhom cvičení (Match up 1) žiaci priradujú ikonku reproduktora k slovu tak, aby výslovnosť sedela s názvom. Cvičenie obsahuje 12 výrazov na opis časti hovädzieho mäsa. Pomocou ikony *complete* zistia, či priradovanie zvládli úspešne.

Obrázok 4

Prameň: <http://www.learningchocolate.com/content/beef>

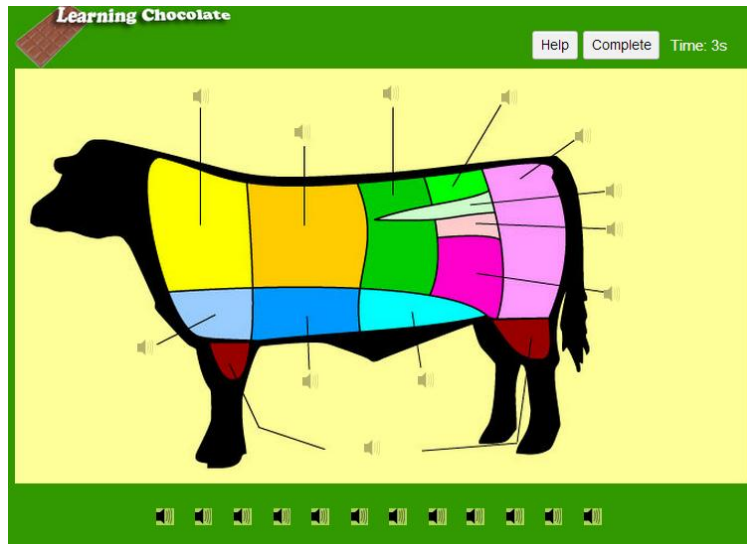
Nasledujúce cvičenie (Match up 2) je o spájaní výrazov s konkrétnymi časťami mäsa na obrázku. Ak by žiak nevedel, čo sa od neho v tomto cvičení očakáva, ikona *Help* mu to názorne napovie. Po pridelení slov do voľných políčok na obrázku žiaci overia správnosť ich odpovedí.

Obrázok 5

Prameň: <http://www.learningchocolate.com/content/beef>

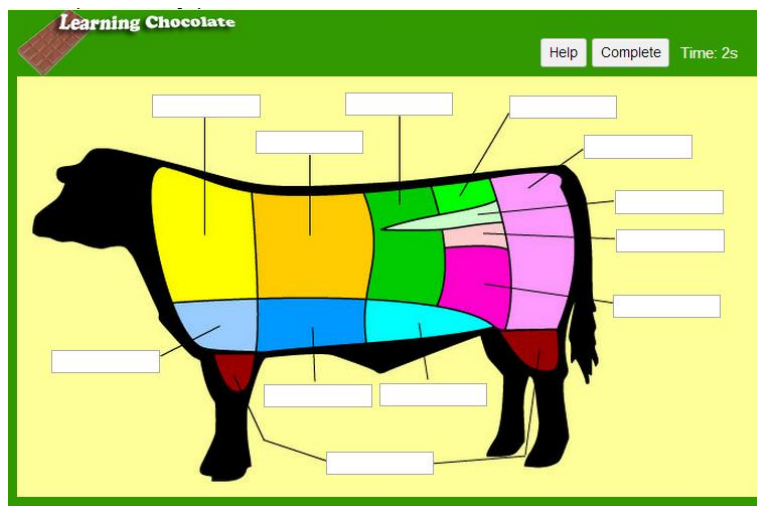
Ďalšie cvičenie (Match up 3) je opäť o priradovaní. Žiaci si vypočujú, o ktoré slovo ide a následne ikonku s reproduktorom prenesú na to správne miesto.

Obrázok 6

Prameň: <http://www.learningchocolate.com/content/beef>

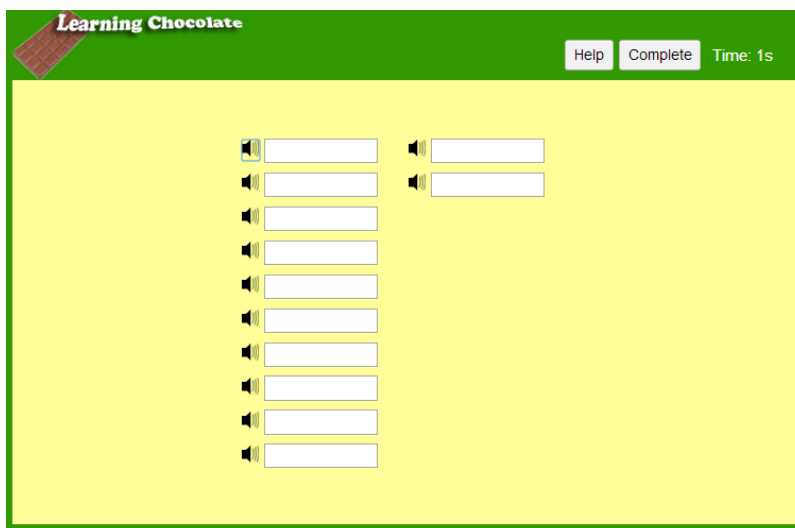
Žiaci v piatom cvičení vpisujú správne slovo do voľného políčka na obrázku. Musia dávať pozor na pravopis. Následne si overia svoje odpovede.

Obrázok 7

Prameň: <http://www.learningchocolate.com/content/beef>

Posledné cvičenie (Dictation) sa týka vpisovania slova do správnych políčok za pomoci ikonky reproduktora. Žiaci si najprv vypočujú, o ktoré slovo ide a následne napíšu správny tvar slova do voľného políčka. Vypočuť si dané slovo môžu niekoľkokrát takisto ako aj opraviť už napísaný tvar slova. Po dokončení úlohy si žiaci overia správnosť odpovedí.

Obrázok 8

Prameň: <http://www.learningchocolate.com/content/beef>

Po dokončení poslednej úlohy rozdám žiakom papier s rovnakým obrázkom a prázdnyimi políčkami na vpisovanie. Žiaci si fixujú nové výrazy do pamäte opätovným ručným vpisovaním slov do správnych políčok. Obrázok „nasvietim“ na tabuľu a poslednýkrát si všetky slovíčka zopakujeme a zároveň si žiaci skontrolujú správnosť zapísaných slov. Papier im slúži na domáce opakovanie. Vždy im k slovnej zásobe napíšem internetový odkaz, kde sme si danú slovnú zásobu precvičovali. Všetky cvičenia sú vhodné aj ako vynikajúca aktivita na opakovanie slovnej zásoby vo voľnom čase.

*Tipy na domácu úlohu:

1. Napísať jednoduchý recept s hovädzím mäsom v programe powerpoint. Žiaci majú vytvoriť jednoduché pokyny s obrázkami.
2. Naučiť sa slovnú zásobu. Učiteľ si to overí na nasledujúcej hodine krátkou písomkou.
3. Žiaci si pripraví podobný obrázok rozdelenia bravčového mäsa. Na nasledujúcej hodine s tematikou odborné výrazy budú priradovať výrazy bravčového mäsa.

Skúsenosti a odporúčania:

Tento druh vyučovacej hodiny predstavuje pre žiakov príjemnú formu zoznamovania sa s novými slovami. Žiaci s veľkou obľubou pracujú s on-line cvičeniami. Pracujú samostatne a bez rušivých elementov. Správnosť odpovedí si môžu ihneď overiť. V IKT miestnosti mám k dispozícii program OPTIMAS, pomocou ktorého sledujem prácu svojich žiakov.

4 MOTIVAČNÉ CVIČENIA

Význam slova motivácia v škole predstavuje silné ovplyvnenie študenta do takej miery, aby zmenil svoj prístup k štúdiu v pozitívnom smere, čoho výsledkom sú jeho získané poznatky a vedomosti. Učítelia sa často snažia vymyslieť alebo nájsť také druhy aktivít, ktoré žiakov namotivujú k práci a často si samotní žiaci ani len neuvedomujú, že to, čo práve robia je proces učenia a vzdelávania. Táto kapitola je rozdelená do 2 podkapitol. V prvej kapitole ponúkam niekoľko druhov krátkych cvičení na osvojovanie novej slovnej zásoby, ktoré sú vhodné na precvičovanie počas hodín anglického jazyka. V druhej podkapitole prezentujem niekoľko mimo vyučovacích aktivít, ktoré žiaci môžu vykonávať aj mimo školy, napríklad doma. Dúfam, že nasledujúce aktivity poslúžia ako inšpirácia nielen pre učiteľov, ale aj samotných žiakov. Mnohé z nich sú vhodné na vyučovanie, kde sú k dispozícii interaktívne tabule, počítače alebo tablety. Ak škola disponuje modernou technikou pre vzdelávanie žiakov aj z iných predmetov ako informatika, je to veľká výhoda pre učiteľov aj žiakov. Zmena tradičnej vyučovacej hodiny na hodinu objavovania nových poznatkov cez informačno-komunikačné metódy takisto zvyšuje motiváciu žiakov.

4.1 Krátke cvičenia počas vyučovania

- 1) DOPLŇOVANIE SLOV- tento druh cvičení je veľmi obľúbený medzi žiakmi. Ich úlohou je doplniť slovo z ponúkaných možností do tej správnej vety.

Úroveň: základná

Cieľ: zopakovať jednoduché prídavné mená za pomoci počítača.

Home · Learners · Teachers · Parents · Grammar · Vocabulary · Site Information

Q1 - 10 Q11 - 20 Matching quiz

- First click an item on the right, then click the corresponding item on the left.
- Click Page Score to check the page, or Final Score to finish the quiz and check all pages.
- Click a button top left to go to other pages of the quiz.
- To cheat the answer, move the mouse over the question number.

1. He works very	He is always the first to finish.	easy
2. I need a	calculator. This one's broken!	high
3. I'm good at the long jump, but not at the	jump.	fast
4. My friend is so	. She never says a word!	bad
5. The test was very	; everybody got 100%.	old
6. He's so	; he comes last in every race.	new
7. You're only 15; that's not	enough to drive.	slow
8. This math problem is so	. I can't do it.	on
9. If you don't study for your test, you'll get a	grade.	difficult
10. I can't see anything - please turn the light	.	quiet

Page Score -- Final Score

Obrázok 9 Dopĺňovanie slov

Prameň: http://esl.fis.edu/vocab/q12m/1op2_1.htm

- 1) SPÁJANIE- stránka <http://learnenglishteens.britishcouncil.org> v sekcii *grammar & vocabulary* ponúka jednoduché cvičenia na precvičovanie slovíčok z rôznych tematických celkov. Predtým ako žiaci začnú spájať slovo s jeho obrázkom, musia sa s danými slovíčkami zoznámiť. Na to slúži cvičenie, ktoré obsahuje 4 kroky. Krok 1: Zoznámenie sa s novou slovnou zásobou. Možnosť vypočítať si správnu výslovnosť každého slova. (CHOOSE)

Krok 2: Žiak sa sústreďí na každé slovo a snaží sa ho zapamätať si. (LEARN)

Krok 3: Žiak má k dispozícii 4 obrázky a jedno slovo. Snaží sa ho priradiť k správnej obrázku. Stále má možnosť vypočítať si výslovnosť slova. (REMEMBER)

Krok 4: K obrázku žiak napíše slovo. (WRITE)

Cvičenie je vhodné ako tzv. zahrievacia aktivita.

Úroveň: základná

Cieľ: zopakovať základnú slovnú zásobu za pomoci počítača alebo interaktívnej tabule.

Obrázok 10 Spájanie

Prameň: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/around-town>

- 2) VÝBER SPRÁVNEJ ODPOVEDE- Tento typ cvičenia predstavuje vhodný spôsob ako efektívne precvičovať už osvojenú slovnú zásobu. Výber správnej odpovede je navyše jedným z rôznych druhov cvičení vyskytujúcich sa na EČ MS (tzv. maturitný test).

Úroveň: pokročilý

Cieľ: zopakovať základnú slovnú zásobu s výberom správnej odpovede za pomoci počítača alebo interaktívnej tabule.

Topic: **Common Mistakes/Errors**

1. I am very _____ about going to Mexico.
 excited
 exciting
 excitable
2. One of my teeth is _____.
 lose
 loose
 loss
3. I always get _____ when I have to speak in front of a large crowd.
 embarrassed
 ashamed
 shame
4. I am an _____ person. I don't like to rely on others.
 independence
 independent
 dependent
5. This news might _____ the outcome of the election.
 inflict
 effect
 affect
6. I was very _____, but I pretended that I was interested.
 boredom
 boring
 bored
7. Can you _____ me one of your pens?
 lend
 borrowed
 borrow
8. James had _____ with his friend today.
 the lunch
 lunch
 on lunch

Obrázok 11

Prameň: <http://www.learnenglishfeelgood.com/vocabulary/common-vocabulary-mistakes1.html>

- 3) ROZHÁDZANÉ PÍSMENÁ- Veľmi obľúbené cvičenie zaručuje aktívnu účasť žiakov. Sú nútení rozmýšľať a kombinovať. Obtiažnosť úlohy sa mení podľa daných slov. Čím dlhšie a komplikovanejšie slovo, tým zložitejšia úloha.
Úroveň: základná
Cieľ: precvičovanie základnej slovnej zásoby na tému počasie pomocou počítača.

Weather - Scrambled Letters - Exercise 1

Find the correct words and write them into the gaps.

[Toggle example](#)

- 1) sown -
- 2) awmr -
- 3) nwidy -
- 4) sinnushe -
- 5) eowshr -
- 6) arin -
- 7) fgogy -
- 8) lcdous -
- 9) fosrt -
- 10) mepraettrue -

Obrázok 12 Rozhádzané písmená

Prameň: <http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises/environment/weather.htm>

- 4) SYNONYMÁ- Žiaci spájajú slová s podobným významom.
a) slová na pridelenie sú k dispozícii a stačí vybrať to správne
b) slová na pridelenie je potrebné doplniť
Úroveň: pokročilý
Cieľ: precvičovanie slovnej zásoby spájaním slov s podobným významom.
- Vid'. Príloha 3
- 5) ANTONYMÁ- Ide o spájanie, podobne ako pri synonymách. Žiaci pridelujú slovo s opačným významom.
Úroveň: základná
Cieľ: precvičovanie slovnej zásoby spájaním slov s opačným významom.
- Vid'. Príloha 4
- 6) VIACVÝZNAMOVÉ SLOVÁ- Slová, ktoré majú viac ako jeden význam, nie sú ničím zvláštnym v anglickom jazyku. Žiaci pomocou obrázkov pochopia a následne označia správny význam slova v danej vete.
Úroveň: pokročilý
Cieľ: precvičovanie viac významových výrazov vo vetách za pomoci obrázkov.
- Vid'. Príloha 5
- 7) SLOVO NAVYŠĚ- Žiaci označia jedno slovo, ktoré nepatrí do danej skupiny slov.
Úroveň cvičenia závisí od zadaných slov.
Úroveň: základná
Cieľ: precvičovanie slovnej zásoby vylúčením jedného slova zo skupiny slov.

---

1. Which word is different?

- a) flat
- b) house
- c) apartment
- d) beach

---

2. Which word is different?

- a) desk
- b) briefcase
- c) chair
- d) table

---

3. Which word is different?

- a) computer
- b) screen
- c) mouse
- d) diary

---

4. Which word is different?

- a) banana
- b) apricot
- c) cherry
- d) sherry

Obrázok 13 Slovo navyše

Prameň: <http://www.better-english.com/vocabulary/oddwordout.htm>

Všetky cvičenia moji žiaci dôverne poznajú. Preto sa snažím hľadať a vytvárať vždy nové druhy aktivít. Iné odporúčané stránky nájdete v prílohe 7. Všetky internetové odkazy sú skvelým doplnkom a oživením vyučovacích hodín. Nenahradzujú celkový priebeh vyučovacieho procesu, ale slúžia ako pomoc učiteľom pri učení a motivovaní a žiakom pri vzdelávaní sa zábavnejšou čiže pre nich zaujímavejšou formou. Je vhodné vyskúšať rôzny druhy cvičení, aby učiteľ, ale aj žiaci zistili čo im viac vyhovuje.

4.2 Mimovyučovacie aktivity

- 1) SKLADAJ SLOVO- Žiaci majú poskladať z 8 písmen anglické slovo. Musia to stihnúť v časovom limite. Skvelá náučná aktivita na trávenie voľného času.

Úroveň: pokročilý

Cieľ: precvičovanie slovnej zásoby skladaním písmen.

game by eastoftheweb
Use the letters of 8 letter words to find smaller words. Big points if you can also figure out the 8 letter word!

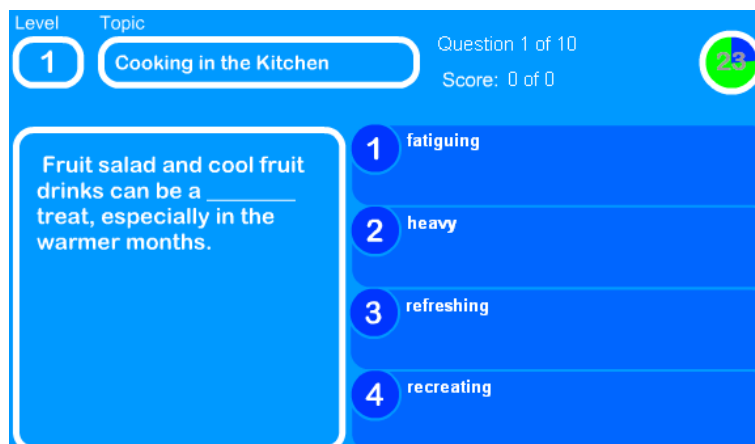
Obrázok 14 Skladaj slovo

Prameň: <http://www.vocabulary.co.il/word-play/8-letters-in-search-of-a-word/>

- 2) SLOVNÝ KVÍZ- Vhodný spôsob ako si vo voľnom čase precvičiť slovíčka. Žiaci si môžu vybrať tému, ktorej sa kvíz bude týkať.

Úroveň: pokročilý

Cieľ: precvičovanie slovnej zásoby zábavnou formou.

Obrázok 15 Slovný kvíz

<http://www.vocabulary.co.il/word-play/vocabulary-quiz/>

- 3) PEXESO- Oblíbená hra na akomkoľvek predmete. Výhodou je, že žiaci majú možnosť slovo/obrázok vidieť a zároveň aj počuť. Takýto druh edukatívnej hry je výbornou alternatívou jednoduchých počítačových hier.

Úroveň: základná

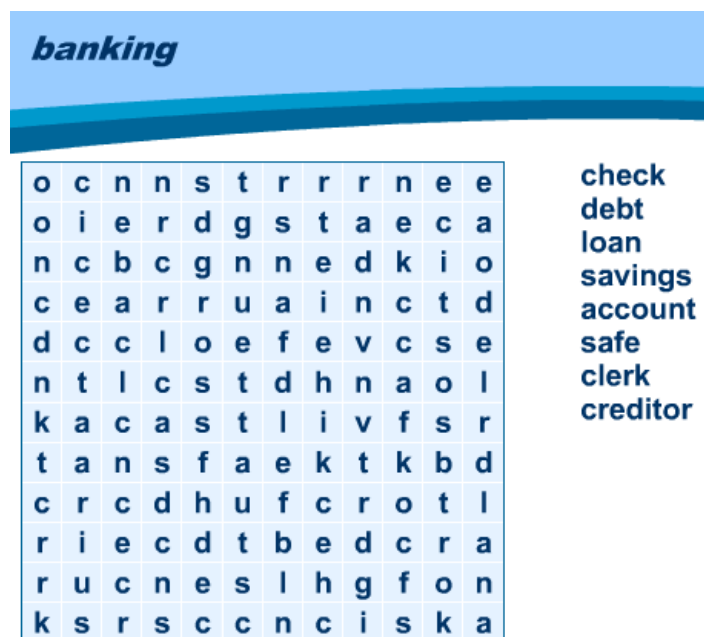
Cieľ: precvičovanie slovnej zásoby zábavnou formou.

<http://www.vocabulary.co.il/foreign-language/english-word-recognition-game/>
<http://www.1-language.com/memorymatchelem/index.htm>

- 4) OSEMSMEROVKA- Žiaci majú možnosť vybrať si tému a úroveň náročnosti. Hľadaním zadaných slov si precvičia pravopis. Neznáme slová si vyhľadajú v online prekladovom alebo výkladovom slovníku.

Úroveň: základná

Cieľ: precvičovanie slovnej zásoby zábavnou formou.

Obrázok 16 Osemsmerovka 1

Prameň: <http://www.vocabulary.co.il/word-play/word-search-game/>

Iný druh osemsmerovky predstavuje cvičenie, kde žiak musí ovládať nepravidelné slovesá k tomu, aby našiel slovo v osemsmerovke v správnom tvare. Ak žiak prejaví zjavné problémy so znalosťami nepravidelných sloves, stále má možnosť použiť ikonku „otáznik“, ktorá mu dané slovo v osemsmerovke preškrtnie v tvare minulého času.

Úroveň: pokročilý

Cieľ: precvičovanie nepravidelných sloves v tvare minulého času.

Obrázok 17 Osemsmerovka 2

Prameň:

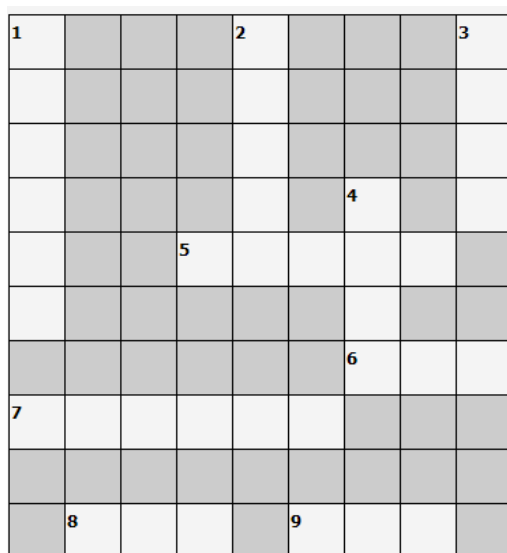
<http://www.esolcourses.com/content/exercises/grammar/pastsimple/page2.html>

V prílohe 6 ponúkám vlastný návrh osemsmerovky FRUITS.

- 5) KRÍŽOVKA- Ďalším skvelým riešením ako zdokonaľiť vedomosti v oblasti nepravidelných slovies je krížovka. Úlohou žiakov je pomocou nápovede, ktorá sa zobrazí kliknutím na číslo, vpísať tvar minulého času nepravidelného slovesa. Je nutné zadať správny tvar slovesa.

Úroveň: pokročilý

Cieľ: precvičovanie nepravidelných slovies v tvare minulého času.

Obrázok 18 Krížovka

Prameň:

<http://www.esolcourses.com/content/exercises/grammar/pastsimple/page3.html>

Existuje mnoho zábavných cvičení a online hier, ktoré žiaci môžu využívať ako zábavnú formu samovzdelávania. Pre mnohých študentov je myšlienka trávenia voľného času

dobrovoľným učením viac než nereálna. Práve preto je nutné ich zmýšľanie naviesť takým smerom, aby ich mimoškolské aktivity nadobudli zmysel a efektivitu. Nie je zaručené, že všetci žiaci budú prejavovať záujem o vzdelávanie, ktoré nie je pod dohľadom vyučujúceho. Avšak z vlastnej skúsenosti viem, že stále máme žiakov, ktorí si vyslovene žiadajú nápady, pomôcky a iné „zlepšováky“, ktoré im pomôžu pri učení a zároveň pre nich nepredstavujú stratu času. Iné odporúčané internetové stránky ponúkajú v prílohe 7.

4.3 Postrehy a názory žiakov

Žiaci vo vyšších ročníkoch, ale aj tí, ktorí našu školu navštevujú prvý rok, sú na vyučovanie pomocou počítačov, internetu, interaktívnej tabule a dataprojektora nielen cudzích jazykov zvyknutí. Na hodiny sa tešia a považujú ich nielen za príjemné spestrenie celkového rozvrhu vyučovacích hodín, ale aj spôsobu ako získať nové vedomosti v oblasti, ktorá ich naozaj zaujíma. Mnohé edukačné knihy, ktoré sa používajú na hodinách anglického jazyka obsahujú neaktuálne texty, obrázky či informácie, ktoré dnešnej mládeži veľa nehovoria. Preto je potrebné zmeniť niektoré časti výučby a doplniť ich o efektívnejší a zaujímavejší prvok.

Zvýšil sa počet žiakov, ktorí venujú časť svojho voľného času rôznym hrám a testom z anglického jazyka. Ich mobilné telefóny často obsahujú aplikácie, ktoré im umožnia zábavnou formou precvičovať rôzne frázy či gramatické tvary priamo v telefóne. Radi využívajú možnosť vypracovania testov cez aScAgendu. Vzhľadom k tomu, že si to môžem odkontrolovať, vidím kto, kedy a s akým výsledkom dané testy vypracoval. Nielen prospech, ale aj ich skutočné vedomosti sa výrazne zlepšili. Stále však kladiem dôraz na aktívnu komunikáciu v anglickom jazyku, lebo iba rozprávaním a tvorením môžeme dosiahnuť to, o čo nám, učiteľom cudzích jazykov ide- aby žiaci začali postupne v cudzom jazyku myslieť.

ZÁVER

Pri tvorení tejto OPS som vychádzala zo svojej pedagogickej praxe. Počas nej som zistila, že len málo žiakov využíva svoj voľný čas na učenie sa novej slovnej zásoby prebratou na vyučovacej hodine. Pochopila som, že učeniu nových slovíčok musí byť venovaný rovnaký čas a priestor na vyučovacej hodine tak, ako je venovaný iným oblastiam vyučovania anglického jazyka. Výučba nových slov v cudzom jazyku predstavuje dlhý a namáhavý proces pozostávajúci z niekoľkých krokov. Medzi najdôležitejší krok pri učení nových slov určite patrí samotné predstavenie nových výrazov žiakom. To ako sa žiak prvýkrát stretne s novým slovom môže do veľkej miery ovplyvniť jeho zapamätanie a následné zaradenie do skupiny slov aktívnej slovnej zásoby. Cieľom nie je tzv. bifľovanie sa nových slovíčok, zvládnutie písomky na nasledujúcej hodine a nakoniec jeho zabudnutie. Podstatné je svojim konaním prispieť k tomu, aby sa žiaci nové slová nielen jednorázovo naučili, ale aby ich využívali v ďalšom produktívnom kroku, ako je rozprávanie a písanie v anglickom jazyku.

Ďalším významným krokom je precvičovanie slovnej zásoby. Existuje mnoho cvičení, ktoré sú vo veľkom množstve dostupné aj na internete, napomáhajú k efektívnejšiemu precvičovaniu nových slovíčok. Táto práca ponúka niekoľko overených prístupov a cvičení, ktoré môžu napomôcť aj iným učiteľom a žiakom pri osvojovaní novej slovnej zásoby.

V druhej kapitole opisujem dve vyučovacie hodiny, ktorých cieľom je nadobudnutie nových vedomostí v oblasti slovnej zásoby. Tak ako venujem dostatok času a priestoru vysvetľovaniu a úspešnému pochopeniu gramatických tvarov, tak sa snažím zakomponovať do vyučovacieho procesu dostatočné množstvo aktivít na osvojovanie novej slovnej zásoby. Je dôležité sa so žiakmi učiť tak, aby sa motivovali k ďalšej aktívnej práci. Ved' predsa všetci chceme, aby sa žiaci stali aktívnymi účastníkmi vyučovacieho procesu.

Je pravda, že učiteľ musí venovať viac času samotnej príprave na hodinu a tomu, aby si sám vyskúšal to, čo svojim žiakom ponúkne. Odstupom času som si uvedomila, že to stojí za to. Fakt, že žiaci s radosťou a ochotou spolupracujú je určite dostatočným zadost'učinením pre každého učiteľa. To že pri svojej práci používam IK technológie je v dnešnej dobe samozrejmosťou. Zatváranie očí pred tým, že žiaci žijú v modernej dobe plnej digitalizácie a elektronizácie, je v našej profesii zbytočné. Tradičný vyučovací proces som obohatila o prvky inovácie, čím som získala väčšiu pozornosť svojich žiakov.

Dúfam, že táto práca posluží ako inšpirácia pre tých, ktorí sa ešte nerozhodli začleniť IKT a iné ako tradičné metódy do procesu vyučovania cudzích jazykov. Hoci je táto OPS opisom vyučovacích metód a hodín strednej odbornej školy, je vhodným prostriedkom na motiváciu žiakov aj iných škôl.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. LARSEN-FREEMAN, D. 2000. Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford: Oxford University Press. 2000 ISBN: 0194355748.
2. STRAKOVÁ, Z. CIMERMANOVÁ, I. 2009. Teaching and learning English language. Prešov: PU. 2009 ISBN: 80-8068-340-9

Internetové zdroje

3. Better english [online]. Better-english.com, [cit. 21.2.2014]. Dostupné na www: <http://www.better-english.com/vocabulary/oddwordout.htm>
4. Busy teacher [online]. Busyteacher.org, [cit. 21.2.2014]. Dostupné na www: <http://www.busyteacher.org>
5. Dictionary [online]. Dictionary.reference, [cit. 22.2.2014]. Dostupné na www: <http://dictionary.reference.com/>
6. Englischhilfen [online]. Englisch- hilfen.de, [cit. 24.2.2014]. Dostupné na www: <http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises/environment/weather.htm>
7. Esl.Fis.Edu [online]. Esl.fos.edu, [cit. 22.2.2014]. Dostupné na www: http://esl.fis.edu/vocab/q12m/1op2_1.htm
8. Esl flashcards [online]. Eslflashcards.com, [cit. 22.2.2014]. Dostupné na www: www.eslflashcards.com
9. Esolcourses [online]. Esolcourses.com [cit. 21.2.2014]. Dostupné na www: <http://www.esolcourses.com/content/exercises/grammar/pastsimple/page2.html>
10. Esolcourses [online]. Esolcourses.com [cit. 21.2.2014]. Dostupné na www: <http://www.esolcourses.com/content/exercises/grammar/pastsimple/page3.html>
11. Learn english [online]. Learnenglishfeelgood.com [cit. 21.2.2014]. Dostupné na www: <http://www.learnenglishfeelgood.com/vocabulary/common-vocabulary-mistakes1.html>
12. Learn english teens [online]. Learnenglishteens.britishcouncil.org [cit. 21.2.2014]. Dostupné na www: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/around-town>
13. Learning chocolate [online]. Learningchocolate.com [cit. 24.2.2014]. Dostupné na www: <http://www.learningchocolate.com/content/beef>
14. Teacher scholastic [online]. Teacherscholastic.com [cit. 23.2.2014]. Dostupné na www: http://teacher.scholastic.com/reading/bestpractices/vocabulary/pdf/bill_klepper.pdf

15. The saurus [online]. Thesaurus.com [cit. 23.2.2014]. Dostupné na www:
www.thesaurus.com
16. Vocabulary [online]. Vocabulary.co.il [cit. 21.2.2014]. Dostupné na www:
<http://www.vocabulary.co.il>
17. 1-language [online]. 1-language.com [cit. 21.2.2014]. Dostupné na www:
<http://www.1-language.com/memorymatchelem/index.htm>

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Karty so slovami

Príloha 2 Háďaj význam slova

Príloha 3 Synonymá

Príloha 4 Antonymá

Príloha 5 Viac významové slová

Príloha 6 Osemsmerovka OVOCIE

Príloha 7 Odporúčané cvičenia

synonyms

HOLD, TAKE, CLASP

antonyms

RELEASE, LET GO, LOSE, FAIL

GRASP

She took his hand and pulled him towards her.

GUESS THE MEANING

- Write the underlined words (from the text) in the 1st column.
- Guess the meaning of the given word from brainstorming activity.
- Write the meaning of the word after reading the whole text.

WORD	BEFORE	AFTER

Synonyms matching

hazard
guess
rush
empty
job
picture
work
last

hurry
final
occupation
vacant
labour
estimate
illustration
danger

Antonyms matching

add
listen
tomorrow
most
sunny
invisible
East
answer

question
West
subtract
yesterday
visible
cloudy
least
ignore

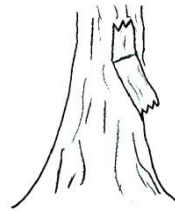
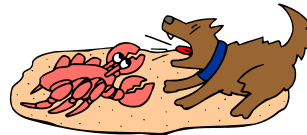
Multiple meaning words

Answer the following questions that contain multiple meaning words.

Which picture shows, "He settled it in court?"

Which picture shows a piece of bark?

Which picture shows, "He wrote a letter?"

Which picture shows an odd number?

Which picture shows, "He gave her a ring?"

Which picture shows, "The boy had a runny nose?"

Which picture shows, "She put a stamp on the letter?"

B

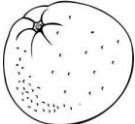

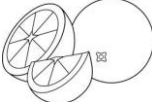

Which picture shows, "The ruler wore a crown?"

WORD SEARCH

FRUITS

Q K Y H I J H B C C D S S T P
 I D P T U N O C O C Y T N T E
 L T A I R A E P B I P R O X A
 T E H Z N M T J C M E A L A C
 Q I M M L E A R P R R W E C H
 L I U O I N A Y U A I B M H V
 R Z U R N O A P S D T E R E F
 H I I A F P A P P L E R E R L
 S E I R R E B E U L B R T R J
 E X S I M E P A I J E I A I S
 X G C A R N N A F W C E W E E
 L O N R G A K R R G I S M S P
 T G I A N B U X T G U K K B A
 O E L A R N E C T A R I N E R
 S J B V J O B M A N M J A B G

..a..e		.p..e		.e..n		.e.r		.e.ch	
.p..c.t		..a..s		..a.e.....		n...a....			
ch.....s		...a...r....		.a..b.....		..u.....s			
.a..r.....		.a.a..		.i.e.....		.o...u.			
.a..o		.i.i							

Krátke cvičenia počas vyučovania

- <http://www.learnenglishfeelgood.com/vocabulary/>
- http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises_list/alle_words.htm
- <http://www.autoenglish.org/vocab.htm>
- http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises_list/buchstaben.htm
- <http://englishflashgames.blogspot.sk/2011/06/scrambled-words.html>
- <http://www.tolearnenglish.com/exercises/exercise-english-2/exercise-english-2675.php>
- http://www.eslgold.com/vocabulary/odd_word_out_2.html
- <http://www.englishexercises.org/makeagame/viewgame.asp?id=2190>
- [http://practice-my-english.com/Vocabulary/OddWordOut,Exercise1\(NEW!\).aspx](http://practice-my-english.com/Vocabulary/OddWordOut,Exercise1(NEW!).aspx)

Mimo vyučovacie aktivity

- <http://www.manythings.org/lulu/>
- <http://www.vocabtest.com/>
- <http://www.vocabulary.com/>
- https://www.loyolapress.com/vocabulary-in-action-online-quiz.htm?class_id=313&parent_class_id=570
- <http://a4esl.org/q/h/vocabulary.html>